

Plan för att skydda eleverna mot mobbning, våld och trakasserier

Skolans namn: Finno skola

Mot en stark gemenskap tillsammans

Enligt läroplanen har eleven rätt till en trygg studiemiljö. I enlighet med lagen om elev- och studerandevård ska det för varje skola utarbetas en elevvårdsplan för hur elevvårdsverksamheten ska genomföras, utvärderas och utvecklas. Planen utarbetas i samverkan med elevhälsan, elever och deras vårdnadshavare. Den skolspecifika elevvårdsplanen ska innehålla en plan för skydd av elever/studerande mot våld, mobbning och trakasserier. Detta dokument utgör botten för skolornas arbete och innehåller följande delar

- Definitioner
- Arbets- och ansvarsfördelning
- Förebyggande arbete
- Ingripande åtgärder

Dokumentet fungerar som:

- Bilaga 3 för Förskolans elevvårdsplan. Se även [Säkerhetsanvisningar](#) för småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.
- Bilaga 5 för Grundläggande utbildningens elevvårdsplan. Se även [anvisningar](#) i anknytning till säkerhet: bl.a. Anvisningar för skolor gällande våldssituationer, Rumstavla trakasserier, Verksamhetskort elev som utsätts för trakasserier

Dokumentet baseras på innehåll i [Yhdessä vahvaksi yhteisöksi- ei kiusaamiselle](#) samt [Antimobbningsarbete i skolor och läroanstalter](#) (Utbildningsstyrelsen, 2020).

Virhe. Viitteen lähde ei löytynyt.

Virhe. Viitteen lähde ei löytynyt.

Definitioner

Utgångsläget för en fungerande skolgemenskap är förtroende och samarbete. Det är viktigt att hela skolgemenskapen uttrycker en vilja att jobba för att alla ska känna sig trygga och trivas i skolan. En viktig del av det förebyggande arbetet är god kommunikation mellan skolans personal och elever samt inom dessa grupper, liksom med vårdnadshavare och andra samarbetsparter.

Trots förebyggande arbete uppstår det situationer som känns obehagliga, är kränkande och där det uppstår en maktobalans, av Utbildningsstyrelsen kallade mobbning. Varje medlem i skolgemenskapen ska känna igen mobbning och dess olika former. Alla ska också känna till gemenskapens praxis för hur man ingriper i situationer där det förekommer mobbning. Genom att tidigt upptäcka och effektivt ingripa i mobbningssituationer kan man förebygga de långvariga, och ofta allvarliga, psykosociala effekterna som mobbningen har. Gemensamt för mobbning, våld och trakasseri är att det kränker människans fysiska, psykiska eller sociala självbestämmanderätt.

Mobbning:

- är systematisk, avsiktlig och upprepat riktat mot samma person eller samma grupp
- sker när det existerar maktobalans och en bristande jämvikt i styrkeförhållandet mellan mobbaren och den mobbade eller gruppen, kallas även den utsatta/den som utsätter
- inbegriper roller utöver den mobbade och mobbaren också medlöparen, förstärkaren, försvararen och den tysta godkännaren.
- sker vanligen i grupp
- kan vara verbal (reta, säga elaka ord, härma, hota, utsätta för utpressning, skrämman, frysa ut, tvinga till handlingar, ge felaktiga råd etc.)
- kan vara fysiska kränkning (slå, sparka, knuffa, nypa, sätta krokben, kasta saker på någon, dra i håret etc.)
- kan vara psykiskt våld, vilket ofta är indirekt eller dold (härskartekniker, utfrysning, sprida elaka lögnar, manipulera gruppen att inte ta med alla, blickar, suckar, kroppsspråk etc)
- kan vara riktad mot egendom (skadegörelse, gömma saker, förstöra och slarva bort)
- kan ske via internet, mobiltelefon, sociala medier, spel och digitala lärplattformar m.fl.

Virhe. Viitteen lähdeä ei löytynyt.**Virhe. Viitteen lähdeä ei löytynyt.**

Mobbning på nätet

Mobbning kan ske på nätplattformar som sociala medier och spelgrupper. Skolans personal ska ingripa i mobbning som sker på skoltid eller i samband med skolans verksamhet och där skolans elever är inblandade, även då mobbning sker på nätet. Barn och unga som mobbas på nätet blir ofta mobbade också på andra sätt. Jämfört med traditionella mobbningsformer är en central skillnad att det är svårt att fly undan mobbning som sker på nätet då sociala medier även används hemma. Det är även viktigt att tala om fenomenet tillsammans med vårdnadshavare.

Det är viktigt att ordningsreglerna tar i beaktande användningen av mobilenheter i skolan och att i mediefostran diskutera sociala medier. Det är också viktigt att vuxna i skolan bekantar sig med de plattformar eleverna använder. Personalen meddelar vid behov även tjänsteleverantören ifall det kommer till kännedom att material som är kränkande för ett barn har publicerats på nätet.

Våld

Med våld avses att man avsiktligt utsätter sig själv, en annan person, en grupp eller en gemenskap för en våldshandling eller bruk av makt, antingen som ett hot eller genom att förverkliga det. Förutom mobbning kan även annat aggressivt, icke-önskvärt våldsamt beteende förekomma i skolan, t.ex. slagsmål. Det är frågan om en enstaka händelse som reds ut och sedan är över. Förfaringssätt för våldssituationer beskrivs i planer i anknytning till säkerhet: krisplan, räddningsplan, anvisningar för skolor angående våldssituationer, snabbguider för olika krissituationer.

Trakasserier

Trakasseri är förbjudet enligt diskrimineringslagen och är precis som mobbning en individuell upplevelse (att bli förödmjukad, hotad, aggressivt behandlad etc.) som bör tas på allvar. Med trakasseri avses ett beteende som syftar till att kränka en persons människovärde pga. personens sexuella läggning, kön, ursprung, funktionsnedsättning eller annat. Enligt jämställdhetslagen så klassificeras sexuella trakasserier och trakasserier på grund av kön som diskriminering.

Beteendet tolkas brett och det gäller e-postmeddelanden, miner, gester eller framställande av osakligt material på internet, sociala medier eller andra plattformar. Beteende som kränker människovärdet behöver inte riktas direkt mot en viss person utan det kan även riktas mot en grupp. Även mildare former förekommer som exempelvis som återkommande sexistiska kommentarer (t.ex. Hora, homo, du som kvinna/man). Också mildare former är skadliga i längden.

Med sexuella trakasserier avses verbalt, ickeverbalt eller fysiskt oönskat beteende av sexuell natur. Sexuella trakasserier kränker en persons psykiska eller fysiska integritet genom att skapa en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning. T.ex. är sexuellt antastande ett straffbart brott.

**Virhe. Viitteen lähdeä
ei löytynyt.****Virhe. Viitteen
lähdeä ei
löytynyt.**

Med trakasserier på grund av kön avses oönskat beteende som har samband med en persons könstillhörighet, könsidentitet eller könsuttryck och som kränker personens psykiska eller fysiska integritet och skapar en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning. Det är dock inte av sexuell natur.

Till sexuellt utnyttjande av barn räknas sexuella handlingar som riktar sig mot barn under 16 år och som skadar barnets utveckling. Med grooming avses vuxnas medvetna och målinriktade verksamhet med syftet att få sexuell kontakt med barn eller locka barn att utföra sexuella handlingar. Sexualbrott mot barn som begås på nätet kan till exempel vara skickande av eller förfrågningar om meddelanden, bilder eller video med sexuell konnotation, eller utnyttjande som skett via webb-kamera.

Förfaringssätt för trakasserier beskrivs i Verksamhetskort Elev som utsätts för trakasserier samt Rumstavla för trakasserier.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Arbets- och ansvarsfördelning

Att förebygga och ingripa i mobbning, våld och trakasserier hör till alla som arbetar i skolan.

Ansvarspersoner

All personal i skolan har ansvar för att jobba förebyggande mot mobbning och trakasserier genom sitt agerande och bemötande.

Följande personal i vår skola har särskilda ansvars- och arbetsuppgifter för att förebygga och ingripa i mobbning, våld och trakasserier: Kiva Teamet som består av Ann-Sofi Bäckström, Erika Snellman, Maria Portin-Vasara, Johan Jansson. Rektor Pia Björkenheim har det juridiska ansvaret för att det mobbningsförebyggande arbetet genomförs.

Introduktion i Plan för att skydda eleverna mot mobbning, våld och trakasserier

Ange när och vem som ansvarar för att årligen introducera till Plan för att skydda elever mot mobbning, våld och trakasserier.

Personalens introduktion: Personalmöte i augusti, Kiva-teamet

Elevernas introduktion: under Kiva-lektioner, Kiva-teamet

Vårdnadshavares introduktion: under föräldramöten, Kiva-teamet

Övriga samarbetspartners introduktion: vid tillfälle, Kiva-teamet

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Uppdatering, uppföljning och utvärdering av Plan för att skydda eleverna mot mobbning, våld och trakasserier

Planen genomförs med hjälp av KiVa-materialets lektionsplanering och innehåll. KiVa-materialets temaområden går igenom av klassföreståndare med eleverna och materialet kompletteras med andra mobbningsförebyggande material som EQ-material, Friendsprogram, Vi i klassen etc.

I de omständigheter där det misstänks att en elev utsatts för oegentligheter, mobbning, våld och/eller trakasserier vidtas ändamålsenliga åtgärder. Dessa åtgärder kan ske i form av samtal med KiVa-teamets medlemmar, fostrande samtal med rektor, kontakt till vårdnadshavare vid behov, eventuell kontakt till elevvården, brottsanmälan.

Planen följs upp och utvärderas av KiVa-teamet genom att kolla upp läget i skolan med hjälp av enkäter bland elever och personal. KiVa-teamet verkar även som en stödkontakt till klassföreståndare och annan personal i skolan. Planen uppdateras vid behov, åtminstone en gång per år (september).

Virhe. Viitteen lähdeä ei löytynyt.**Virhe. Viitteen lähdeä ei löytynyt.**

Förebyggande arbete

Centralt är att i skolgemenskapen föra diskussioner om värdegrunden och hur man bemöter varandra. Förebyggande arbete skall vara på ett sådant plan att skolan ska ha redskap och verktyg att ingripa redan innan det blir frågan om mobbning. Arbetet inbegriper bl.a. stärkande av klassanda och gruppdynamiken samt stödjande verksamhet så att alla stöds i att våga vara sig själv. I delen för förebyggande arbete beskrivs skolans förfaringssätt, verksamhet och överenskommelser för att förebygga mobbning, våldsamt eller aggressivt beteende och trakasserier. Elevernas inbördes samspel och interaktionen mellan eleverna och de vuxna i skolan ska beaktas i arbetet.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Hur genomförs och behandlas enkäter som berör elevernas välmående, ork och vardag:

På individnivå: Eleverna fyller i KiVa-programmets enkät på våren. Resultatet utvärderas av KiVa-teamet som gör upp plan för åtgärder enligt resultatet.

På klassnivå: allmänna diskussioner om ork och välmående.

På skolgemenskapens nivå: Resultatet av KiVa-enkäten kan föda diskussion inom ett visst område som diskuteras där det finns behov. I övrigt förs en allmän diskussion i ämnet.

Samarbete med vårdnadshavare i temat: det ges möjlighet att ta upp ämnet på föräldramöten.

Ange vilka metoder, program, modeller eller verktyg använder skolan för antimobbning, utvecklande av sociala färdigheter, gruppbyggnad och känsla av gemenskap (exempel finns på s.11):

Modellen ska även anges på skolans hemsida.

Hur tillämpas dessa praktiskt

På individnivå: vi följer KiVa-skola programmet

På klassnivå: vi följer KiVa programmet och uppmanar till att följa klassens och skolans ordnings- och trivselregler.

På skolgemenskapens nivå: vi följer KiVa programmet i form av kontinuerliga temalektioner med teman kring mobbningsförebyggande arbete och trivsel. Vi håller vänklass-verksamhet i den mån epidemiläget tillåter. Vi håller gemensamma jippon som morgonsamlingar i den mån epidemiläget tillåter.

Samarbete med vårdnadshavare i temat: Klassläraren kontaktar vårdnadshavarna vid behov.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

I elevvårdsplanen specificeras att skolan uppgör ordningsregler för trivsel och trygghet i skolan. Dessa bifogas som en del av läsårsplanen av skolans direktion. Ange hur skolan uppgör gemensamma regler för grupper, klassen och skogemenskapen.

På gruppnivå: I elevvårdsplanen

På klassnivå: I elevvårdsplanen

På skolgemenskapens nivå: I elevvårdsplanen

Samarbete med vårdnadshavare i temat: I elevvårdsplanen

Hurdan vänelevs-/tutorverksamhet/ kamratmedling samt elevkårsverksamhet ordnas på skolan och hur informerar man om den.

På individnivå: Eleverna deltar med sin klass i aktiviteter som ordnas med vänklasserna

På klassnivå: Skolan har vänklasser och även elevrådsverksamhet. Varje klass har en eller ett par representant(er) i elevrådet som träffas regelbundet.

På skolgemenskapens nivå: Varje klassföreståndare stöder verksamheten genom att arrangera gemensam vänklassverksamhet med utsedda (av KiVa-teamet) vänklasser. Gemensamma jippon som arrangerandet av skolfred, morgonsamlingar o.dyl. ordnas enligt vad epidemiläget tillåter.

Samarbete med vårdnadshavare i temat: Vårdnadshavarna informeras om vänklassverksamheten och eventuell annan verksamhet som genomförs med klassen.

Hur ordnas fungerande samarbete vid övergångsskeden mellan enheter (t.ex. att sprida kunskap om elevvården och dess tjänster, speciellt vid övergångsskeden.)

På individnivå: överföringsmöten

På klassnivå: överföringsmöten

På skolgemenskapens nivå: överföringsmöten

I samarbete med vårdnadshavare: det ordnas infokvällar

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Samarbete med ungdomsarbetare (t.ex. kamratstödsgrupper), myndigheter och andra samarbetspartners:

Ingripande åtgärder

Personalen kan använda sig av restorativt förhållningssätt (t.ex. MAPA®, RESTO, ART®). Restorativa förhållningssätt betonar en positiv process som bygger på möten, diskussioner och samarbete och som syftar till att öka förståelsen mellan parterna. Det stärker beredskapen för medling i utmanande situationer på ett konstruktivt sätt som stärker dellaktigheten

Följande personer har gått skolning: -

Följande personer ämnar gå skolning: -

I skolan finns följande sätt att anmäla om mobbning på låg tröskel (t.ex. genom skolans epost):

På individnivå: via lärare, rektor eller elevvård

På klassnivå: via lärare, rektor eller elevvård

På skolgemenskapens nivå: via lärare, rektor eller elevvård

För vårdnadshavare: via lärare, rektor eller elevvård

Processen för individuellt stöd, behövlig vård och utnämndet av en vuxen för att stöda särskilt utsatt elev ser ut enligt följande:

Lärare, rektor och elevvård samarbetar

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Andra åtgärder för att ingripa i mobbning, trakasserier samt våldsamt och aggressivt beteende:

Diskussioner och lyhörddhet

Modell över förfarande vid mobbning, våld och trakasserier:

De personer som i skolan ansvarar för utredningen av mobbning och trakasserier arbetar enligt följande modell. Två vuxna diskuterar och dokumenterar diskussionen enligt anvisningar för disciplinära åtgärder. Det är dessutom viktigt att välja ett neutralt utrymme i skolan för genomgång av händelsen med eleverna, skilt för sig. Uppföljningen av mobbning eller trakasserier är fortlöpande. Elevens ålder ska beaktas för förfarandemodellen och åtgärderna.

Modell över förfarandet:

1. Diskussion med den mobbade/trakasserade eleven, insamling av information över vad som har hänt
2. Diskussion med de elever som deltagit i mobbningen/trakasseriet, uppgörande av skriftliga löften över hur de kommer att ändra sitt beteende
3. Information till vårdnadshavarna över vad som hänt och vad som gjorts
4. Uppföljningsdiskussioner med alla parter

Ifall mobbningen/trakasseriet fortsätter:

- Diskussion med rektor
- Föräldramöte med elevernas vårdnadshavare
- Disciplinära åtgärder enligt plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder
- Brottsanmälan

Mötesstruktur för möte med en elevs vårdnadshavare:

Deltagare kan bestå av följande personer: klasslärare/lärare, rektor och elevvårdspersonal vid behov, representant för skolans antimobbningsteam/utredande person. Det är viktigt att fundera

Virhe. Viitteen lähde ei löydy. **Virhe. Viitteen lähde ei löydy.**

över vilka personer som deltar så att mötet inte består av en större grupp skolpersonal och en vårdnadshavare.

Struktur för mötet:

- Ordförande öppnar mötet och problemet presenteras ur ett konstruktivt perspektiv
- Diskussion om lösningsförslag med vårdnadshavarna
- Överenskommelse om hur ärendet tas upp hemma med eleven/studeranden
- Överenskommelse om uppföljning

Mobbning och lagen

Ifall utredningsdiskussioner inte är en tillräcklig åtgärd kan det vara skäl att ta till straffrättsliga åtgärder. Innan åtgärder vidtas bör man försäkra sig om att fallet uppfyller de brottskännetecken som lagen kräver. Därtill behövs bevis och vittnen som kan bestyrka mobbningen. För att fallet ska gå vidare till rättslig behandling krävs brottsanmälan, förundersökning och åtalsprövning.

Skolans lärare och rektor är skyldiga att meddela om trakasserier, mobbning eller våld som skett i skolan eller under skolvägen och som kommit till hans eller hennes kännedom till vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare för den elev som gjort sig skyldig till detta och för den elev som utsatts för detta.

Mobbning är en brottslig verksamhet då den uppfyller de brottskännetecken som fastställs i lagen. På mobbning kan lagparagrafer som gäller ärekränkning, olaga hot, lindrig misshandel eller misshandel tillämpas. Att fungera som medbrottsling, medhjälpare och anstiftare är enligt lag brottsliga handlingar. Straffet varierar från böter till fängelsestraff. De ungas brottsrättsliga ansvar börjar först vid 15 års ålder, men hen har ändå skadeståndsansvar för skador hen avsiktligt har förorsakat. Ersättningen kan vid behov tas från den första lönen.

Målsägandebrott den mobbades föräldrar eller mobbade (över 15 år) beslutar om hen vill göra en brottsanmälan (lindrig misshandel, olaga hot, ärekränkning).

Allmänt åtal undersöks alltid av polisen oavsett om offret kräver det eller inte. I sådana fall kan även skolan vara den som gör brottsanmälan (misshandel).

Lindrig misshandel åsamkar offret fysisk smärta men ger inte bestående men, t.ex. att knuffa och lugga någon.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Olaga hot när hotet riktar sig mot personens fysiska eller psykiska integritet. Det kan vara en muntlig hotelse, ett brev, ett sms- eller e-postmeddelande eller ett fysiskt hot, t.ex. vapen.

Ärekränkning om man framför en osann uppgift, eller en antydning om någon med avsikt att orsaka skada eller lidande för den kränkta.

Misshandel fysisk misshandel som ger men, dvs. att skada en annan människas hälsa.

Straffbar hatretorik är kommunikation som uppfyller kännetecknen för brott. Vanliga brottsrubriceringar för straffbar hatretorik är hets mot folkgrupp, ärekränkning, spridande av information som kränker privatlivet eller brott mot trosfrid.

Spridande av information som kränker privatlivet kan vara exempelvis spridning av uppgifter, antydning eller bild så att gärningen är ägnad att orsaka skada eller lidande för den kränkta eller att utsätta personen för missaktning.

Sexualbrott är bland annat våldtäkt, tvingande till sexuell handling, sexuellt utnyttjande, sexuellt antastande, sexuellt utnyttjande av barn, köp av sexuella tjänster av ung person och lockande av barn i sexuella syften.

Olaga förföljelse är en situation där någon upprepade gånger hotar, följer efter, iakttar, kontaktar eller på något annat jämförbart sätt förföljer någon annan så att förfarandet är ägnat att skapa rädsla eller ångest hos den som förföljs.

Brottsrubriceringar för mobbning som sker på nätet kan vara exempelvis olaga hot, brott mot kommunikationsfrid, identitetsstöld, upphovsrättsbrott, störande av post- och teletrafik, dataintrång, kränkning av kommunikationshemlighet, bedrägeri eller dataskadegörelse.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.

Exempel på metoder som utvecklats för antimobbingsarbetet

Det finns flera metoder och program för att förebygga och ingripa i mobbning, stärka emotionella och kommunikativa färdigheter och för att utveckla verksamhetskulturen. Nedan har exempel på några av dem samlats för den grundläggande utbildningen.

Ansvarstrappan. <http://www.kidsskills.org/svenska/ansvarstrappan/>

Fadderelevsverksamhet. Mannerheims Barnskyddsförbund.

<https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-jaoppilaitoksille/kummioppilastoiminta/>

Folkhälsans material på svenska t.ex. gällande stöd till föräldrar, jämställdhet, handlingsplan, vänelever, skolfred: <https://www.folkhalsan.fi/barn/professionella/anti-mobbning/>

Hyvinvoinnin vuosikello. Sosiaalisen vahvistamisen toimintamalli yhteisölliseen hyvinvointityöhön perusopetuksessa. Rovaniemi stad. <https://www.rovaniemi.fi/loader.aspx?id=22f675c8-f199-48ee-94a4-80cc0d619be4>

Hyvän mielen koulu. Käsikirja mielenterveystaitojen vahvistamiseen yläkouluissa. MIELI Psykisk Hälsa Finland rf. <https://mieli.fi/fi/kirjat/hyvan-mielen-koulu-kasikirja-ylakoululaisen-mielenterveyden-edistamiseen>

Institutet för hälsa och välfärd. <https://thl.fi/sv/web/thlfi-sv/forskning-ochutveckling/tjanster/statens-specialtjanster-inom-social-och-halsovarden/medling>

Programmet Askelettain. Hogrefe. <http://www.hogrefe.fi/testit/askeleittain/>

Programmet Friends. Stationens Barn rf. www.asemanlapset.fi/sv/organisation/friends

Programmet KiVa Skola. Åbo universitet. <https://www.kivaskola.fi>

Programmet Lions Quest. <http://www.lionsquest.fi/framsidan/>

ProSkola <https://inlarningochstod.fi/proskola/>

Skolfredsprogrammet. Folkhälsan, Finlands Föräldraförbund, Mannerheims Barnskyddsförbund, inrikesministeriets polisavdelning och Utbildningsstyrelsen. <https://www.mll.fi/skolfreden>

Vän-/stödelevsverksamhet. Mannerheims Barnskyddsförbund. www.mll.fi/tukioppilastoiminta
VERSO-programmet för kamratmedling. <http://sovittelu.com/vertaissovittelu/pa-svenska/>

Yhteispeli. Samspel. Institutet för hälsa och välfärd. <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/hankkeetja-ohjelmat/yhteispeli>